

Θεματική Ενότητα: Επιστήμες του Χορού
Προφορικές Ανακοινώσεις 18^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής
Αγωγής & Αθλητισμού

Section: Dance Sciences
Oral Presentations of the 18th International Congress of Physical
Education & Sport

10957

ΤΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΩΝ ΒΛΑΧΟΦΩΝΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ
ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ

Σαράτσης Γ., Δριστέλλα Σ.

25ης Μαρτίου 35, 402 00, Ελασσόνα , Προξένου Κορομηλά 38, 54622,

Θεσσαλονίκη

poetgs@yahoo.gr

THE FOLKLORE COSTUMES OF ARMANIAN POPULATION IN DISTRICT OF
ELASSONA

G. Saratsis, S. Dristella

25 Martiou 35, 402 00, Elassona , Proksenou Koromila 38, 54622, Thessaloniki

Η Θεσσαλική γη υπήρξε ανέκαθεν τόπος συνάντησης φυλών με διαφορετική κοινωνική και πολιτισμική ταυτότητα. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η προσέγγιση και καταγραφή των λαογραφικών εθίμων των βλαχόφωνων πληθυσμών της επαρχίας Ελασσόνας, όπως διασώθηκαν ως σήμερα. Η νεοελληνική λέξη «Βλάχος» υποδηλώνει τον λατινόγλωσσο υπήκοο του Ρωμαϊκού κράτους και στη συνέχεια τον δίγλωσσο Έλληνα της Θεσσαλίας, της Ηπείρου, της Μακεδονίας και της διασποράς, ο οποίος στα Βλάχικα αυτοαποκαλείται Αρμάνος. Ένας από τους σημαντικότερους βλαχόφωνους πληθυσμούς της χώρας κατοικεί σε ορεινούς αλλά και πεδινούς οικισμούς της επαρχίας Ελασσόνας. Η διερεύνηση του ζητήματος πραγματοποιήθηκε με τη μελέτη σχετικών βιβλιογραφικών πηγών και επιτόπια έρευνας. Από την επεξεργασία των δεδομένων διαπιστώθηκε πληθώρα λαογραφικών εθίμων και κοινωνικών εκδηλώσεων, πολλών εκ των οποίων εξακολουθούν να συμπίπτουν με τις μεγαλύτερες θρησκευτικές εορτές του έτους και σχετίζονται με τον αέναο κύκλο της γέννησης και του θανάτου, ακολουθώντας τη διαδρομή: γέννηση, βάφτιση, αρραβώνας, γάμος, ταφή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Λιβάδι Ολύμπου, όπου μέχρι και σήμερα λαμβάνουν χώρα εκδηλώσεις που έχουν ως επίκεντρο χορευτικά δρώμενα, άφθονη οινοποσία και κοινά γεύματα. Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι βλάχικα δρώμενα, όπως ο χορός, παλιότερα ήταν πρώτιστα συμμετοχή και όχι θέαμα, όπως συνηθίζεται σήμερα. Με το πέρασμα του χρόνου ένας σημαντικός αριθμός λαογραφικών εθίμων τείνει να εκλείψει, κάνοντας επιτακτική την ανάγκη διάσωσης και καταγραφής τους με σκοπό να κληροδοτηθούν στο μέλλον.

Λέξεις κλειδιά: λαογραφία, Βλάχοι, Ελασσόνα

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

11130

**Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΟ ΓΑΜΗΛΙΟ ΔΡΩΜΕΝΟ ΤΟΥ Κ'ΝΑ ΩΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΣ
ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ/ΕΤΕΡΟΤΗΤΩΝ**

Φιλίππιδου Ε., Κουτσούμπα Μ., Τυροβολά Β.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

efilippi@phed.uoa.gr

**DANCE IN THE WEDDING RITUAL OF Κ'ΝΑ AS A DEFINING PARAMETER OF
IDENTITY/'OTHERNESS'**

E. Filippidou, M. Koutsouba, V. Tyrovolia

National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Αποτελεί κοινό τόπο, ότι η Συνθήκη του Νεϊγύ, το 1919, η Μικρασιατική καταστροφή, το 1922 και η Συνθήκη της Λωζάνης, το 1923, αποτέλεσαν σημαντικές τομές στη σύγχρονη ελληνική ιστορία, που, μεταξύ άλλων, οδήγησαν και στην τριχοτόμηση της ευρύτερης περιοχής της Θράκης. Έτσι, οι πρόσφυγες που εξαναγκάστηκαν από τα γεγονότα να έρθουν στην Ελλάδα, άλλαξαν τα ανθρωπογεωγραφικά πληθυσμιακά δεδομένα, διαμορφώνοντας σε πολλές περιοχές ένα "πολυεθνικό μωσαϊκό". Το γεγονός αυτό παρατηρείται και στην περιοχή του νομού Έβρου η οποία σήμερα χαρακτηρίζεται από μία μεγάλη ποικιλία ρυθμών και χορευτικών μορφών, καθώς σε αυτή κατοικούν και δραστηριοποιούνται διάφορες εθνοτικές ομάδες, όπως γηγενείς, πρόσφυγες από την Ανατολική και Βόρεια Θράκη, πρόσφυγες από τον Πόντο και τη Μικρά Ασία, Αρβανίτες, Σαρακατσάνοι, Γκαγκαβούζηδες και Μουσουλμάνοι. Οι ομάδες αυτές παρουσιάζουν διαφορές μεταξύ τους ως προς το γλωσσικό ιδίωμα, τη φορεσιά, τα ήθη και έθιμα, αλλά και ως προς το χορευτικό τους ρεπερτόριο. Παρόλες όμως τις διαφορές τους φαίνεται ότι εμφανίζουν και κάποιες ομοιότητες. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γαμήλιο χορευτικό δρώμενο του κ'να που τελείται από όλες σχεδόν τις εθνοτικές ομάδες του βορείου Έβρου. Το ερώτημα που τίθεται στο σημείο αυτό είναι αν ο τρόπος με τον οποίο τελείται ο χορός από τις διάφορες εθνοτικές ομάδες κατά τη διάρκεια του ίδιου γαμήλιου δρωμένου είναι πανομοιότυπος ή όχι. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να καταγράψει και να αναλύσει το χορό στο γαμήλιο δρώμενο του κ'να όπως αυτό τελείται από ορισμένες εθνοτικές ομάδες του βορείου Έβρου, να αναδείξει τις όποιες διαφοροποιήσεις του, εάν και εφόσον αυτές υπάρχουν, και να συζητήσει το λόγο της ύπαρξής τους. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο, ενώ για την επεξεργασία τους χρησιμοποιήθηκε η συγκριτική μέθοδος. Η καταγραφή του χορού του κ'να της κάθε εθνοτικής ομάδας γίνεται βάσει του συστήματος σημειογραφίας του Laban. Για την ανάλυση της δομής και μορφής του χορού, καθώς και της κωδικοποίησής του χρησιμοποιείται αντίστοιχα η δομική-μορφολογική και τυπολογική μέθοδος ανάλυσης. Για την ερμηνεία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η προσέγγιση της πολιτισμικής ταυτότητας υπό τους όρους της ανθρωπολογικής οπτικής. Διαπιστώνεται ότι, στις περιπτώσεις που εξετάζονται, αν και ο χορός έχει το ίδιο δομικό σχήμα, παρουσιάζει διαφοροποιήσεις ανάλογα με την εθνοτική ομάδα που τον τελεί ως προς την

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

ονομασία του, την υφολογία του κ.ά. Έτσι, ενώ το δρώμενο είναι κοινό, ο χορός που το συνοδεύει παρουσιάζει διαφοροποιήσεις, γεγονός που συνδυάζεται με τη διαμόρφωση τοπικών πολιτισμικών ταυτοτήτων.

Λέξεις κλειδιά: ταυτότητα/ετερότητα, εθνοτικές ομάδες, γαμήλιο δρώμενο του κ'να

11198

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΣΤΗΝ 'ΠΡΩΤΗ' ΚΑΙ 'ΔΕΥΤΕΡΗ' ΥΠΑΡΞΗ ΤΟΥ. ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Κουτσούμπα Μ.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

makouba@phed.uoa.gr

**GREEK FOLK DANCE IN ITS 'FIRST' AND 'SECOND' EXISTENCE.
CONSIDERATIONS AND INTERROGATIONS**

M. Koutsouba

National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Ποικίλες απόψεις έχουν κατατεθεί από διάφορους ερευνητές για τον ελληνικό λαϊκό παραδοσιακό χορό κατά τη μετάβασή του από την παραδοσιακή κοινότητα στις αίθουσες διδασκαλίας και στη σκηνή ή με άλλα λόγια, για την 'πρώτη' και 'δεύτερη' ύπαρξή του. Συνοψίζοντας τις ποικίλες αυτές απόψεις, διαπιστώνουμε ότι σε όλες τις περιπτώσεις αναγνωρίζεται ότι η μετάβαση της ελληνικής κοινωνίας από την παραδοσιακή αγροτική μορφή στην αστική είχε ως αποτέλεσμα ο ελληνικός παραδοσιακός χορός να απομακρυνθεί από το περιβάλλον γένεσής του, ενώ στις νέες κοινωνικές συνθήκες να αναπτυχθούν νέοι θεσμοί. Έτσι, η εμπορευματοποίηση του χορού, η δημιουργία των πολιτιστικών συλλόγων, η διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού στις διάφορες βαθμίδες της δημόσιας εκπαίδευσης καθώς και μέσα από θεσμούς που καλύπτονται από τη δημόσια εκπαίδευση όπως είναι ο θεσμός των Πανελληνίων Μαθητικών Καλλιτεχνικών Αγώνων Ελληνικού Παραδοσιακού Χορού ήρθαν ως φυσικό επακόλουθο των μετασχηματιστικών διαδικασιών των κοινωνικών δομών. Οι απόψεις, ωστόσο, ως προς τη λειτουργία του χορού στο πλαίσιο των νέων αυτών θεσμών φαίνεται να διίστανται. Ειδικότερα, ενώ ο χορός στην 'πρώτη' του ύπαρξη σε όλες τις περιπτώσεις συνδέεται με τη βίωση, στη 'δεύτερη' ύπαρξή του σχετίζεται ως επί το πλείστον με την αναβίωση. Είναι όμως έτσι ή μήπως ο ελληνικός παραδοσιακός χορός μέσα στη 'δεύτερη' του ύπαρξη, εκτός από αναβίωση, είναι παράλληλα και βίωση; Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να διερευνήσει τον ελληνικό παραδοσιακό χορό στην 'πρώτη' και 'δεύτερη' ύπαρξή του υπό τους όρους της 'βίωσης' και 'αναβίωσης' μέσα από βιβλιογραφική ανασκόπηση και θεωρητική επεξεργασία. Συγκεκριμένα, για το σκοπό αυτό, παρατίθενται και μελετώνται οι ποικίλες απόψεις, διερευνώνται οι όροι της 'πρώτης' και 'δεύτερης' ύπαρξης του χορού καθώς και αυτοί της βίωσης και αναβίωσης μέσα από την επεξεργασία των αναλυτικών αυτών εννοιών με βάση τους Hoerburger, Kealiinohomoku και Nahachewsky, ενώ, στη συνέχεια, ο ελληνικός παραδοσιακός χορός εξετάζεται υπό των πρίσμα των όρων αυτών. Στη βάση αυτών, διαπιστώνεται ότι ο ελληνικός παραδοσιακός χορός, πέρα από

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

αναβίωση, στο πλαίσιο της 'δεύτερης' ύπαρξής του γνωρίζει επίσης και μια βίωση. Μια βίωση, προφανώς διαφορετική από αυτή της 'πρώτης' του ύπαρξης, που όμως δεν παύει να υπάρχει. Καταληκτικά, υποστηρίζεται ότι η βίωση αυτή επιτρέπει στον ελληνικό παραδοσιακό χορό να διεκδικεί έναν ουσιαστικό και ενεργητικό ρόλο στο κοινωνικό γίγνεσθαι σήμερα.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικός παραδοσιακός χορός, 'πρώτη' και 'δεύτερη' ύπαρξη, βίωση και αναβίωση

11231

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΣΤΟ ΤΕΣΤ ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Μπεαζίδου Α., Πολλάτου Ε., Χαλούλη Δ., Ζήση Β.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Προσχολικής Αγωγής και Εκπ/σης

liliabe@uth.gr

COMPARISON BETWEEN THE CHILDREN'S PERFORMANCE SCORES OF PRESCHOOL AND PRIMARY SCHOOL DURING THEIR RHYTHMIC ABILITY TEST

L. Beasidou, E. Pollatou, D. Xalouli, V. Zissi

University of Thessaly, D.P.E.S.S., University of Thessaly, Preschool Education

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να μετρήσει τη ρυθμική ικανότητα παιδιών με μέση ηλικία 7,11 ετών (SD=4,5) τα οποία ασχολούνται με κινητικές δραστηριότητες που συνοδεύονται από μουσική(ρυθμική, μπαλέτο, μοντέρνο χορό) ή δεν συνοδεύονται από μουσική(καλαθοσφαίριση, τζούντο, κολύμπι, βόλεϊ και τένις). Η ενασχόληση των παιδιών με εξωσχολικές δραστηριότητες αφορά την προπόνηση των παιδιών 2-3 φορές την εβδομάδα από 45 λεπτά τη φορά. Τα παιδιά που πήραν μέρος στην έρευνα ήταν 254(96 παιδιά προσχολικής ηλικίας 4-6 ετών, και 158 παιδιών πρωτοσχολικής ηλικίας, 6-9 ετών). Το High/Scope Rhythmic Competence Analysis Test (Weikart, 1989) ήταν το όργανο μέτρησης της έρευνας για να αξιολογήσουμε τη ρυθμική ικανότητα των παιδιών. Για τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων εφαρμόστηκε ανάλυση διακύμανσης με δύο ανεξάρτητους παράγοντες (2-way ANOVA) όπου ο ένας παράγοντας ήταν η ηλικία (προσχολική, πρωτοσχολική) και ο άλλος οι δραστηριότητες που εμπεριέχει τις ομάδες των παιδιών: παιδιά που συμμετέχουν σε κινητικές δραστηριότητες με μουσική, παιδιά που συμμετέχουν σε κινητικές δραστηριότητες, χωρίς μουσική και παιδιά που δεν ασχολούνται με καμιά κινητική δραστηριότητα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές λόγω της ηλικίας στη μέτρηση της ρυθμικής ικανότητας των παιδιών $F(1,248)=55,95$ $p=0.012 < 0.001 < 0.05$ και λόγω του είδους των δραστηριοτήτων $F(2,248)=4,73$ $p=0.175 < 0.05$. Τα παιδιά της πρωτοσχολικής (M=21,30, SD=2,94) ηλικίας είχαν υψηλότερα αποτελέσματα από τα παιδιά της προσχολικής (M=16,04, SD=4,63). Από τα αποτελέσματα επίσης προκύπτει πως τα παιδιά που ασχολούνται με κινητική δραστηριότητα με μουσική (M=20,93, SD=3,25) σημείωσαν υψηλότερες επιδόσεις από τα παιδιά που ασχολούνται με κινητικές δραστηριότητες χωρίς

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

μουσική ($M=19,97$, $SD=4,05$) και από τα παιδιά που δεν ασχολούνται με καμία δραστηριότητα ($M=18,07$, $SD=4,91$). Συμπερασματικά η ρυθμική ικανότητα των μικρών παιδιών επηρεάζεται από την ηλικία και την ενασχόληση τους με κινητικές δραστηριότητες που συνοδεύονται από μουσική.

Λέξεις κλειδιά: ρυθμική ικανότητα, μουσικοκινητικές δραστηριότητες, προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία.

11245

ΤΟ ΦΥΛΟ ΩΣ ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ. ΤΟ ΣΕΡΓΙΑΝΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΡΑΝΕΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Δημόπουλος Κ., Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

konstantinospanzer@hotmail.com

GENDER AS A DETERMINING FACTOR OF SOCIAL STRUCTURE AND ORGANIZATION. SERGIANI AT THE KRANEA COMMUNITY OF KARDITSA.

K. Dimopoulos, V. Tyrovola, M. Koutsouba

National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Είναι γνωστό ότι η κοινωνική δομή και οργάνωση εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Τέτοιοι παράγοντες είναι το ιδεολογικό υπόβαθρο, οι πολιτικές πεποιθήσεις, η θρησκεία κ.ά. Επίσης, ένας άλλος παράγοντας που συμβάλλει στην κοινωνική δομή και οργάνωση και διαμορφώνει το κοινωνικό status της κοινωνίας είναι και ο παράγοντας του φύλου. Το φύλο στην ανθρωπολογική οπτική εμφανίζεται ως πεδίο διαπραγμάτευσης αλλά και κριτήριο για την ανάλυση του πολιτισμού. Με άλλα λόγια, το φύλο αποτελεί αρχή της κοινωνικής οργάνωσης, εφόσον η πολιτισμική σημασία της σχέσης "άνδρας"/"γυναίκα" ποικίλει και έχει καθοριστική επίδραση στις κοινωνικές σχέσεις. Οι διαφυλετικές σχέσεις είναι αυτές που κατευθύνουν την πορεία μιας κοινωνίας με το να αλληλεπιδρούν και με το να επαναπροσδιορίζονται μεταξύ τους. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδείξει το αντιθετικό δίπολο "άντρας"/"γυναίκα" και να προσδιορίσει τις σχέσεις τους στη κοινότητα Κρανέα Καρδίτσας. Ειδικότερα, στοχεύει στην ανάδειξη του ρόλου του γυναικείου φύλου και ιδιαίτερα του πρωταγωνιστικού ρόλου που παίζει στην οργάνωση και δομή της κοινωνίας, όπως αυτός αντανακλάται μέσα από τις εθιμικές και χορευτικές πρακτικές, που είναι αυστηρά καθορισμένες και οργανωμένες από την τοπική κοινότητα. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Για την ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ο ανθρωπολογικός στοχασμός όπως προβάλλεται στις ανθρωπολογικές προσεγγίσεις του χορού και ειδικότερα από τη Hanna, η οποία προσδιορίζει το ρόλο και τη λειτουργία του φύλου στην κοινωνία καθώς και τι αντιπροσωπεύει το κάθε φύλο. Πρόκειται για θεωρητικό μοντέλο που αποδέχεται την αντίληψη για το φύλο ως πεδίο διαπραγμάτευσης της έμφυλης ταυτότητας, πολιτισμικό σύμβολο και κοινωνική σχέση. Παράλληλα, υιοθετήθηκε και χρησιμοποιήθηκε το είδος γραφής και εθνογραφικής ανάλυσης, αυτό της "πυκνής περιγραφής", που εμπεριέχει ταυτόχρονα την περιγραφή

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

και την ερμηνεία των εθνογραφικών δεδομένων, ως καθαρά ερμηνευτική διαδικασία. Από την επεξεργασία των δεδομένων διαπιστώνεται ότι στην Κρανέα Καρδίτσας το κύριο ρόλο της οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας καθώς και της διαμόρφωσης και αναπροσαρμογής των κοινωνικών σχέσεων το έχουν οι γυναίκες και όχι οι άντρες. Συγκεκριμένα, ο ρόλος των γυναικών όπως αυτός αντικατοπτρίζεται μέσα από τις εθιμικές και χορευτικές πρακτικές αναδεικνύεται ως ρυθμιστικός κανόνας και παράγοντας που οργανώνει πολλές σφαίρες εμπειρίας στην τοπική κοινωνία. Παράλληλα, εμφανίζεται ως αμφίδρομη σχέση, εφόσον οι εθιμικές και χορευτικές πρακτικές όχι μόνο αναπαριστούν αλλά και διαμορφώνουν τις σχέσεις των δύο φύλων. Έτσι, η γυναίκα εμφανίζεται να έχει τον κυρίαρχο ρόλο, καθορίζοντας μέσα από αυτές τις πρακτικές την κοινωνική δομή της κοινότητας, ενώ ο άντρας περιορίζεται σε ένα παθητικό ρόλο σε αυτόν του απλού παρατηρητή ή του καθόλου μετέχοντα.

Λέξεις κλειδιά: κοινωνικό φύλο, ρόλος του κοινωνικού φύλου, έμφυλη ταυτότητα

11486

**ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΧΟΡΟ.
ΔΟΜΙΚΟ-ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΟΡΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ**

Καρφής Β., Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ., Ζιάκα Μ.

**Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Δ' Διεύθυνση
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας**

karfisv@otenet.gr

COMPOSITIONS AND RECOMPOSITIONS IN GREEK FOLK DANCE.

**STRUCTURAL/MORPHOLOGICAL AND TYPOLOGICAL ANALYSIS OF THE CRETAN
DANCES**

V. Karfis , V. Tyrovola, M. Koutsouba, M. Ziaka

**National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S., D' Administration
of Primary Schools of Athens**

Για την ανάλυση της δομής και μορφής των ελληνικών χορών έχει προταθεί και εφαρμοστεί η δομική-μορφολογική και τυπολογική μέθοδος, με στόχο τη μελέτη της χορευτικής μορφής. Πρόκειται για μεθοδολογική πρακτική, η οποία με βάση τις έννοιες δομή και μορφή, προσεγγίζει το πρόβλημα ανάλυσης της δομής και μορφής του χορού σε σχέση με τη δομή της μουσικής συνοδείας και τα άλλα μορφο-συντακτικά συστατικά στοιχεία του, αναδεικνύοντας τους ιδιαίτερους κανόνες βάσει των οποίων συνδυάζονται αυτά τα στοιχεία. Σκοπός της εργασίας είναι η διερεύνηση της δομικής σύστασης των κρητικών χορών. Ειδικότερα, με άξονα την ανάλυση της δομής και μορφής των χορών και με βάση τη μεθοδολογική πρόταση της εθνο-χορολογικής ομάδας του I.F.M.C. καθώς και το αναλυτικό δομικο-μορφολογικό και τυπολογικό μοντέλο με τον τρόπο που έχει εφαρμοστεί στην ανάλυση του ελληνικού παραδοσιακού χορού, στοχεύει στην ανάδειξη της σύνθεσης της δομής ενός μεγάλου δείγματος των τοπικών χορών. Το χορευτικό δείγμα αποτελούν οι παρακάτω χοροί: Πρινιανός, Πρινώτης, Αγκαλιαστός, Ζερβόδεξος, Σητειακός ηδηχτός, Ξενομπασάρης (Ανατολική Κρήτη), Λαζώτης, Μικρό μικράκι,

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

Τριζάλης, Απανωμερίτης, Κουτσαμπαδιανός, Μαλεβιζιώτης, Συρτός, Σούστα, Ανωγειανός Πηδηχτός, Πηδηχτός Πεδιάδος, Σιγανός, Πεντοζάλι (Κεντρική Κρήτη) και Συρτός Κισσάμου, Πεντοζάλι, Γιτσικιά σούστα, Ρόδο, Γλυκομηλίτσα (Δυτική Κρήτη). Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Οι πρωτογενείς πηγές αφορούν τα δεδομένα που προέρχονται από επιτόπια έρευνα. Οι δευτερογενείς πηγές αναφέρονται στην ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας που πραγματοποιήθηκε με βάση τις αρχές της βιβλιογραφικής έρευνας. Για τη σύγκριση των χορευτικών μορφών χρησιμοποιείται η συγκριτική μέθοδος μέσω της οποίας δίνεται η δυνατότητα να αποκαλυφθούν και να παραβληθούν οι τυχόν ομοιότητες ή διαφορές μεταξύ των διαφορετικών χορών. Από τη δομική-μορφολογική και τυπολογική ανάλυση και τη σύγκριση διαπιστώνεται ότι οι χοροί της Κρήτης συνθέτονται από συγκεκριμένα δομικά κινητικά σχήματα σε επίπεδο κινητικού μοτίβου, οι συνδυασμοί των οποίων με βάση τη χρήση του χώρου και του χρόνου, δημιουργούν την ποικιλομορφία του τοπικού χορευτικού ρεπερτορίου. Συμπερασματικά, η μελέτη των μορφο-συντακτικών χαρακτηριστικών των χορών και των συνδυασμών τους αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητούμενα στην προσέγγιση της δομής και μορφής τους. Συνεπώς, μέσω της διερεύνησής τους καθίσταται δυνατός ο καθορισμός της δομικής σύστασης των χορών και με βάση αυτόν η σύγκριση μεταξύ διαφορετικών χορών της ίδιας ή άλλης περιοχής της Κρήτης, ως προς την ομοτυπία ή ετεροτυπία, την αυτούσια μεταφορά, τη συνάφεια, την ετερομορφία ή τη μετάπασή τους.

Λέξεις κλειδιά: Δομικο-μορφολογική και τυπολογική ανάλυση, Συγκριτική μέθοδος, Κρητικοί χοροί

11488

ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ. Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΟΜΙΚΟ-ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΧΟΡΩΝ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Καρφής Β., Κουτσούμπα Μ., Τυροβολά Β., Ζιάκα Μ.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Δ' Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας

karfisv@otenet.gr

A PROPOSAL FOR THE TEACHING OF GREEK FOLK DANCE. APPLYING THE STRUCTURAL-MORPHOLOGICAL METHOD OF TEACHING TO THE DIDACTICS OF THE CRETAN DANCES

V. Karfis, M. Koutsouba, V. Tyrovola, M. Ziaka

National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S., D' Administration of Primary Schools of Athens

Οι μέθοδοι διδασκαλίας του ελληνικού παραδοσιακού χορού που έχουν παρουσιαστεί στην υπάρχουσα βιβλιογραφία αναφέρονται στη μέθοδο της μουσικο-κινητικής αγωγής, στην ολική, τη μερική και τη μιμητική μέθοδο, στη μέθοδο των κοινών κινητικών

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

μοτίβων ή στο συνδυασμό αυτών καθώς και στη μορφολογική μέθοδο διδασκαλίας. Από τις μεθόδους αυτές, η πρώτη αφορά τις ποικίλες διαστάσεις του χορού, ενώ οι υπόλοιπες, αφορούν τις διαστάσεις της τεχνικής ή της σύνθεσης. Παρά την αναμφισβήτητη σπουδαιότητα όλων των διαστάσεων ως προς τις υπάρχουσες μεθόδους στη διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού, η τεχνική και η σύνθεση δεν παύουν να αποτελούν το πρώτο επίπεδο στη διδασκαλία του, τουλάχιστον στο πλαίσιο της 'δεύτερης' ύπαρξης του χορού. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η παρουσίαση μιας πρότασης για τη διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού, η οποία βασίζεται στη δομικο-μορφολογική μέθοδο, αντλώντας το μεθοδολογικό της δείγμα από το χορευτικό ρεπερτόριο της Κρήτης και συγκεκριμένα χρησιμοποιώντας τους χορούς Πρινιανό, Πρινιώτη, Αγκαλιαστό, Ζερβόδεξο, Σητειακό πηδηχτό, Ξενομπασάρη, Λαζώτη, Μικρό μικράκι, Τριζάλη, Απανωμερίτη, Κουτσαμπαδιανό, Μαλεβιζιώτη, Συρτό, Σούστα, Ανωγειανό Πηδηχτό, Πηδηχτό Πεδιάδος, Σιγανό, Πεντοζάλι, Συρτό Κισσάμου, Γιτσικιά σούστα, Ρόδο, Γλυκομηλίτσα. Ειδικότερα, με βάση τη δομικο-μορφολογική μέθοδο ανάλυσης προτείνεται ένα μεθοδολογικό μοντέλο διδακτικής, το οποίο αφορά τη χρήση των βασικών κινητικών δομικών τύπων σε επίπεδο κινητικών μοτίβων, που συναντώνται σε ένα μεγάλο δείγμα κρητικών χορών από τις διάφορες περιοχές του νησιού, καθώς και τη σύνθεσή τους για τη διδασκαλία της συνολικής χορευτικής φόρμας. Θα πρέπει στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι, από τη δομικο-μορφολογική και τυπολογική ανάλυση και τη σύγκριση των χορών της Κρήτης, έχει διαπιστωθεί ότι οι χοροί της συνθέτονται από συγκεκριμένα δομικά κινητικά σχήματα σε επίπεδο κινητικού μοτίβου, οι συνδυασμοί των οποίων, με βάση τη χρήση του χώρου και του χρόνου, δημιουργούν την ποικιλομορφία του τοπικού χορευτικού ρεπερτορίου. Στη βάση αυτή και για το σκοπό της εργασίας προτείνεται να εφαρμοστεί η δομικο-μορφολογική μέθοδος διδασκαλίας στη διδακτική των κρητικών χορών, η οποία θα περιλαμβάνει τρία στάδια: α) τη διδασκαλία των βασικών κινητικών μοτίβων, β) τη διδασκαλία των πολυπλοκότερων συνθέσεων και γ) τη διδασκαλία της τελειωμένης μορφής. Η ιεραρχική χρήση αυτών των σταδίων θεωρούμε ότι θα συμβάλλει αφενός, στην κατανόηση του τρόπου συγκρότησης της δομής των κινητικών μοτίβων σε μεγαλύτερες συνθετικές κινητικές ενότητες και, αφετέρου, στην πληρέστερη κατανόηση της συνολικής δομής και μορφής των χορών. Συμπερασματικά, η προτεινόμενη μέθοδος διδασκαλίας ευελπιστούμε ότι θα οδηγήσει τόσο σε μία ποσοτική όσο και σε μια ποιοτική διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού, η οποία θα έχει ως στόχο την κατανόηση, από την πλευρά των μαθητών, του τρόπου με τον οποίο συγκροτούνται οι ποικίλες φόρμες του ελληνικού παραδοσιακού χορού και όχι απλά τη διδασκαλία τους με βάση τη μηχανιστική τους απομνημόνευση.

Λέξεις κλειδιά: δομικο-μορφολογική μέθοδος ανάλυσης, δομικο-μορφολογική μέθοδος διδασκαλίας, Κρητικοί χοροί

11716

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΚΑΙ Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ 'ΞΕΠΡΟΒΟΔΙΣΜΑΤΟΣ' ΣΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

Νιώρα Ν., Λουτζάκη Ρ., Κουτσούμπα Μ., Τυροβολά Β.

**Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Εθνικό και
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Μουσικών Σπουδών**

fralis@ath.forthnet.gr

SONG AND DANCE AT THE PROCESS OF 'SEND-OFF' AT SPILAIIO, GREVENA

N. Niora, I. Loutzaki, M. Koutsouba, V. Tyrovola

**National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S., National and
Kapodestrian University of Athens, Faculty of Music Studies**

Το "ξεπροβόδισμα", όπως συνηθίζουν οι Σπηλιώτες να αποκαλούν κάθε είδους αποχαιρετισμό, αποτελεί ένα σημαντικό γεγονός για την κοινότητα του Σπηλαιού Γρεβενών. Με αφορμή την έρευνα για το πασχαλινό έθιμο της 'τιτραμίδας' που τελείται την Κυριακή του Θωμά στο Σπήλαιο Γρεβενών για το "ξεπροβόδισμα" της Πασχαλιάς, αναδείχτηκε ότι η διαδικασία του "ξεπροβόδισματος" συνδέεται και με άλλες κοινωνικές περιστάσεις, όπως π.χ. με την αναχώρηση της νύφης, του ξενιτεμένου, των φαντάρων ή και των νεκρών. Σκοπός της εργασίας είναι η περιγραφή, σύγκριση και ερμηνεία του "ξεπροβόδισματος" στις διαφορετικές κοινωνικές περιστάσεις, όπως αυτές βιώνονται από τους κατοίκους της τοπικής κοινότητας. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Οι πρωτογενείς πηγές αφορούν στα δεδομένα, που προέρχονται από επιτόπια έρευνα στη διάρκεια της οποίας καταγράφηκε το έθιμο της 'τιτραμίδας' ως αναβιωμένη πρακτική σε πραγματικό χρόνο και τόπο. Οι δευτερογενείς πηγές αναφέρονται στην ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας που πραγματοποιήθηκε με βάση τις αρχές της αρχαικής εθνογραφικής έρευνας. Για τη σύγκριση των δεδομένων, χρησιμοποιείται η συγκριτική μέθοδος μέσω της οποίας δίνεται η δυνατότητα να αποκαλυφθούν και να παραβληθούν οι τυχόν ομοιότητες ή διαφορές μεταξύ των διαφορετικών περιστάσεων που ως βασικά συστατικά στοιχεία έχουν το χορό, το τραγούδι ή και τα δύο μαζί. Συμπερασματικά, το ξεπροβόδισμα της Πασχαλιάς ή αλλιώς, το έθιμο της 'τιτραμίδας', φαίνεται να εμπεριέχει στοιχεία που ενδυναμώνουν την σύγκριση του εθίμου με τα άλλα είδη αποχαιρετισμού. Εντάσσοντας το "ξεπροβόδισμα" της νύφης, του φαντάρου και του ξενιτεμένου στους αποχαιρετισμούς, οι Σπηλιώτες θεωρούν την κίνηση αυτή ως ένα είδος θανάτου, συμβολικού θα λέγαμε, καθώς με τα τραγούδια και τη δρομική-χορευτική κίνηση, η νύφη, ο φαντάρος και ο ξενιτεμένος αποκολλώνται από το οικογενειακό και κοινοτικό περιβάλλον για να μεταβούν σε άλλο χώρο. Έτσι, δε διστάζουν να παρομοιάσουν τον αποχαιρετισμό με το θάνατο. Με τον πραγματικό θάνατο, δεν υπάρχει επιστροφή. Αντίθετα, με τον αποχαιρετισμό του φαντάρου, του ξενιτεμένου, της νύφης, οι συγγενείς μπορούν και καρτερούν την επιστροφή τους.

Λέξεις κλειδιά: 'ξεπροβόδισμα', χορός και τραγούδι, συμβολικός θάνατος

11827

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΧΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΤΥΠΟ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ 'ΣΤΑ ΤΡΙΑ': ΜΙΑ ΠΟΛΥΜΕΤΑΒΛΗΤΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Δανιά Α., Βαγενάς Γ., Τυροβολά Β.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

aspasiadania@yahoo.gr

TYPOLOGICAL CLASSIFICATIONS OF DANCE FORMS ACCORDING TO THE TYPE OF CHOROS "STA TRIA": A MULTIVARIATE STATISTICAL APPROACH.

A. Dania, G. Vagenas, V. Tyrovola

National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Ο προσδιορισμός των κανόνων σύνταξης των δομικών επιπέδων του ελληνικού παραδοσιακού χορού σε σχέση με τα επίπεδα της μουσικής συνοδείας και τα συστατικά του στοιχεία αποτελεί θεμελιώδες ερευνητικό πρόβλημα. Η σχετική βιβλιογραφία παρέχει αρκετά στοιχεία στο θέμα αυτό. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η πολυμεταβλητή ανάλυση του χορού με βάση τη συγγένεια της δομής και της μορφής του ως προς τον τύπο του χορού «στα τρία». Χρησιμοποιήθηκε η "μορφολογική μέθοδος", που σε προηγούμενη μελέτη τεκμηρίωσε ερευνητικά το δομικό τύπο του χορού και έδειξε την ομοιογένειά του με ένα αριθμό 130 χορών από ολόκληρη την Ελλάδα. Το υλικό ταξινομήθηκε με βάση (α) τη συγγένεια της δομής κάθε χορού ως προς τον τύπο του χορού «στα τρία» σε τέσσερις κατηγορίες χορευτικής μορφής (αυτούσιες, ετερόμορφες, παραλλαγμένες, μεταπλασμένες-συγγενικές) και (β) τη γεωγραφική τους προέλευση (ηπειρωτική ή νησιωτική Ελλάδα). Αναλύθηκαν εννέα εξαρτημένες μεταβλητές: το μουσικό μέτρο, η χρονική αγωγή, η δυναμική, η χορευτική λαβή, η χορευτική διάταξη, ο αριθμός κινητικών στοιχείων β' μέρους του προτελευταίου & τελευταίου κινητικού μοτίβου, το είδος των κινητικών στοιχείων β' μέρους του προτελευταίου κινητικού μοτίβου, το είδος των κινητικών στοιχείων β' μέρους του τελευταίου κινητικού μοτίβου, το μοντέλο φόρμας. Από τους 130 χορούς επιλέχθηκαν 122 και τα δεδομένα των εννέα μεταβλητών αναλύθηκαν με πολυμεταβλητή ανάλυση διασποράς (MANOVA) με ακόλουθες αναλύσεις Discriminant. Η ανάλυση έδειξε σημαντική επίδραση ως προς (α) τη γεωγραφική περιοχή (Wilk's $\Lambda=0.750$, $p=0.000$), (β) τη χορευτική μορφή (Wilk's $\Lambda=0.650$, $p=0.009$), και (γ) την αλληλεπίδρασή τους (Wilk's $\Lambda=0.663$, $p=0.015$). Η Discriminant ανέδειξε κύριες συνιστώσες της διαφοροποίησης ως προς τη μορφή έξι μεταβλητές. Τα στοιχεία που αφορούν στη ρυθμική οργάνωση των χορών φάνηκε να λειτουργούν ως βασικές προβλέπουσες στις συγκρίσεις ανά γεωγραφική περιοχή και ταξινομική κατηγορία. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας επιβεβαιώνουν την εγκυρότητα του μοντέλου ταξινόμησης των χορευτικών μορφών κατά Τυροβολά. Η μορφολογική μέθοδος αποδεικνύεται επιτυχής στην στατιστική και ποιοτική διάκριση των χορών ως προς τη δομική τους υπόσταση. Η πολυμεταβλητή προσέγγιση ανάλυσης των χορών απεδείχθη εύστοχη και αποδοτική, καθότι το φαινόμενο είναι δομικά πολυμεταβλητό.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικός παραδοσιακός χορός, τυπολογική διάκριση, πολυμεταβλητή ανάλυση διασποράς

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

12106

Η ΜΟΥΣΙΚΟ-ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΣΤΑ ΒΟΡΕΙΟΧΩΡΑ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΧΩΡΑ ΤΗΣ ΧΙΟΥ, ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Μπουλάμαντη Σ., Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

blmd07@gmail.com

THE MUSICAL AND DANCING TRADITION IN NORTHERN AND SOUTHERN VILLAGES OF CHIOS, COMPARATIVE STUDIES

S. Boulamandi, V. Tyrovola, M. Koutsouba

National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Η ιδιομορφία του εδάφους καθώς και οι παραγωγικές διαδικασίες της Χίου συντέμνουν στη δημιουργία ποικιλίας εθίμων. Με το πέρασμα των χρόνων ορισμένα διασώθηκαν και εξακολουθούν να τελούνται μέχρι σήμερα. Ένα μέρος από τα έθιμα και τους χορούς που τα συνοδεύουν συναντάται σε όλο το νησί, η πλειοψηφία όμως αυτών, τελείται στο βόρειο και στο νότιο τμήμα του νησιού. Σκοπός της εργασίας είναι η παρουσίαση και η ανάλυση των χορών που συναντώνται στις διάφορες εθιμικές πρακτικές στα βόρεια και νότια χωριά του νησιού. Ειδικότερα, στοχεύει στην ταξινόμηση και σύγκριση των χορευτικών μορφών προκειμένου να τεκμηριωθούν αφενός οι δομικές και υφολογικές τους συνάψεις και αφετέρου, να αναδειχθούν μέσω της ανάλυσης των χορευτικών μορφών οι τοπικές ιδιαιτερότητες σύμφωνα με το γεωγραφικό διαχωρισμό του νησιού σε βορειόχωρα και νοτιόχωρα. Ο συνολικός αριθμός των χορών που μελετούνται είναι 19 εκ των οποίων οι 6 εμφανίζονται κυρίως στα βορειόχωρα (Δετός, Αράπη Σούστα, Πατητός, Συρτός Β. Χίου, Χασάπικος, Ρασοπατητός) και 13 στα νοτιόχωρα (Σιγανός, Συρτός Ν. Χίου, Συρτός Αγ. Γιώργη Συκούση, Χασάπικος Αγ. Γιώργη Συκούση, Τρεχάτος, Νοσοκόμα, Διπλός ή Σμιχτός, Πυργούσιος, Νενητούσιος – Τρίπατος, Χιώτικος, Κάτω Χορός, Μαρού, Ταλίμι). Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιείται η εθνογραφική μέθοδος, η οποία περιλαμβάνει τη χρήση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Οι πρωτογενείς πηγές αφορούν στα δεδομένα που προέρχονται από την επιτόπια έρευνα με ημι-δομημένες καθώς και ανοικτού τύπου συνεντεύξεις. Το δείγμα επιλέχθηκε με βάση την εντοπιότητα και ήταν ηλικίας 20-87 ετών. Για τη σημειογραφική καταγραφή των χορών χρησιμοποιείται το σύστημα σημειογραφίας του Laban, ενώ για την ανάλυση των χορών χρησιμοποιείται η δομικο-μορφολογική και τυπολογική μέθοδος. Για τη σύγκριση των χορευτικών μορφών χρησιμοποιείται η συγκριτική μέθοδος. Η μέθοδος έρευνας είναι αυτή της προφορικής ιστορίας, μέσω της οποίας προβάλλεται η μνήμη της καθημερινότητας των ανθρώπων ως ένα ερευνητικό πεδίο της κοινωνικής ιστορίας. Τέλος, υιοθετείται η μεθοδολογική οπτική της "πυκνής περιγραφής", ως είδους γραφής και εθνογραφικής ανάλυσης που εμπεριέχει ταυτόχρονα την περιγραφή και την ερμηνεία των εθνογραφικών δεδομένων. Συμπερασματικά, από την ανάλυση και σύγκριση των χορευτικών μορφών διαπιστώνονται μορφολογικές και δομικές ομοιότητες καθώς και αποκλίσεις μεταξύ των χορών της βόρειας και νότιας Χίου, που ανταποκρίνονται τόσο

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

στα σταθερά όσο και στα μεταβλητά συστατικά στοιχεία της μορφής και εντοπίζονται σε επίπεδο δομής και ύφους. Η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι ο τόπος, το εμπόριο, ο πλούτος και η περισσότερη επαφή των κατοίκων των χωριών της νότιας Χίου με τους κατοίκους των χωριών της βόρειας Χίου, οδήγησε στην ανάπτυξη ενός παρόμοιου χορευτικού ρεπερτορίου, με δομικές ομοιότητες ή συνάψεις αλλά και σημαντικές δομικές αποκλίσεις. Παράλληλα, διαπιστώνεται ότι ο χορός και η μουσική, τόσο στα βορειόχωρα όσο και στα νοτιόχωρα του νησιού, αναδεικνύονται ως προϊόντα και διαδικασίες που αντανακλούν τις αντίστοιχες κοινωνικές δομές, ενώ ο δυναμικός τους χαρακτήρας καθώς και η ιστορία των αντίστοιχων τόπων, όπως αναδύονται μέσα από τις προφορικές μαρτυρίες, καθιστούν το χορό και τη μουσική σημαντικά συστατικά στοιχεία του τοπικού πολιτισμού.

Λέξεις κλειδιά: βορειόχωρα και νοτιόχωρα Χίου, χορευτική παράδοση, προφορική ιστορία

12202

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.

Μαστοράκη Σ., Γουλιμάρης Δ., Θεοδωράκης Ν., Σερμπέζης Β., Φιλίππου Φ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α. Σερρών

dgoulima@phyed.duth.gr

GREEK TRADITIONAL DANCE COURSES AND SERVICE QUALITY.

S. Mastoraki, D. Goulimaris, N. Theodorakis, V. Serbezis, F. Filippou

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S., Aristotle University of

Thessaloniki, D.P.E.S.S. of Serres

Η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών αποτελεί ένα σημαντικό τομέα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων ελληνικών παραδοσιακών χορών που σχετίζεται με την προσωπική εκτίμηση του μαθητή – καταναλωτή. Η εκτίμηση του είναι αποτέλεσμα της σύγκρισης μεταξύ των προσδοκιών του και του τελικού αποτελέσματος. Σκοπός της έρευνας είναι να διαπιστωθεί πως αξιολογούν οι ενήλικοι μαθητές την ποιότητα υπηρεσιών που προσφέρεται κατά την διάρκεια των μαθημάτων ελληνικών παραδοσιακών χορών στους συλλόγους. Στην έρευνα συμμετείχαν 100 ενήλικα άτομα που παρακολουθούσαν μαθήματα ελληνικών παραδοσιακών χορών σε πολιτιστικούς συλλόγους των νομών Δράμας, Καβάλας και Ξάνθης. Για την συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Alexandris, Kouthouris, & Meligdis, (2006). Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει τους παράγοντες: «προσωπικό», «εγκαταστάσεις» και «τελικό αποτέλεσμα». Οι συμμετέχοντες το συμπλήρωσαν μετά το μάθημα απαντώντας σε μια επταβάθμια κλίμακα από το «διαφωνώ απόλυτα» έως το «συμφωνώ απόλυτα». Πραγματοποιήθηκε παραγοντική ανάλυση (factor analysis) από την οποία επιβεβαιώθηκαν οι παράγοντες του ερωτηματολογίου. Η συνοχή των ερωτήσεων, που συνθέτουν τους τρεις παράγοντες και κατ' επέκταση η αξιοπιστία τους εξετάστηκε με την ανάλυση αξιοπιστίας (reliability analysis) και τον υπολογισμό α του Cronbach. Οι

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

αναλύσεις έδειξαν ότι οι παράγοντες έχουν ικανοποιητική εσωτερική συνοχή ($\alpha > ,60$). Από τις αναλύσεις προκύπτει ότι οι συμμετέχοντες σε μαθήματα ελληνικών παραδοσιακών χορών εμφανίζονται να είναι λιγότερο ικανοποιημένοι από την γενικότερη υλικοτεχνική υποδομή και τις εγκαταστάσεις. Καλύτερα αξιολογούν τις υπηρεσίες που προσφέρει το προσωπικό των συλλόγων ενώ θετικά αξιολογούν αυτό που λαμβάνουν ως τελικό αποτέλεσμα από την συμμετοχή τους.

Λέξεις κλειδιά: ποιότητα υπηρεσιών , ελληνικός χορός, πολιτιστικός σύλλογος

12261

ΛΑΝΣΙΕΔΕΣ:ΔΥΤΙΚΟΙ ΑΠΟΗΧΟΙ ΣΕ ΕΝΑ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΔΡΩΜΕΝΟ

Πούλου Α., Ζωγράφου Μ.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

zouboukia@gmail.com

LANCIEDES DANCE:WEST OVERTONES TO A HALLOWEEN HAPPENING

A. Poulou, M. Zografou

National and Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Ένα από τα σημαντικά ζητήματα που συνδέονται με την έρευνα και μελέτη του λαϊκού χορευτικού γεγονότος στον ελλαδικό χώρο, αποτελεί η διερεύνηση εξωγενών επιδράσεων και οι τρόποι αφομοίωσής τους από τους τοπικούς πολιτισμούς. Μια διάσταση η οποία έχει παραγνωρισθεί και ελάχιστα μελετηθεί στο πλαίσιο της ομογενοποιητικής τάσης και πολιτισμικής καθαρότητας που προϋποθέτει η ανάγνωση της εθνικής ταυτότητας. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η παρουσίαση του γαλλικού αυτοκρατορικού χορού «Λανσιέδες» ο οποίος αποτελούσε τον κατ' εξοχήν χορό της χοροεσπερίδας των ευγενών στο Ληξούρι της Κεφαλονιάς. Τα ερευνητικά δεδομένα προέρχονται από πολύχρονη επιτόπια έρευνα με συμμετοχική παρατήρηση συνδυάζοντας τη βιωματική εμπειρία με προφορικές συνεντεύξεις από κατοίκους της συγκεκριμένης κωμόπολης. Η αναλυτική πρακτική κινείται σε δυο φάσεις: η πρώτη αφορά στην περιγραφή και ανάλυση της χορογραφίας και η δεύτερη αφορά στη σύνδεση του χορού με το πλαίσιο τέλεσής του. Από την περιγραφή και ανάλυση διαφαίνεται ότι ο χορός Λανσιέδες αν και αντανακλά την κοινωνική δομή του νησιού ως διακριτικό γνώρισμα της τάξης των ευγενών, ερχόμενος ως αποτέλεσμα της δυτικής κατάκτησης, εν τούτοις επιδρά και στις κατώτερες τάξεις με την ενσωμάτωση ορισμένων από τις 'φυγούρες' του στο χορό καντρίλιες που εμπλουτίζει το πανηγύρι των λαϊκών.

Λέξεις κλειδιά: λανσιέδες, εξωγενείς επιδράσεις , χοροεσπερίδα

12443

ΧΟΡΟΣ-ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ: ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Κελεκιάν Γ., Τσαγδής Α., Ζωγράφου Μ.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

angelzaxa@yahoo.gr

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.
* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

DANCE, GENDER AND FOREIGN TRAVELERS IN GREECE DURING THE TURKISH EMPIRE: A FIRST APPROACH

G. Kelekian, A. Tsagdis, M. Zografou

National and Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Ο περιηγητικός κύκλος αποτελεί ένα σημαντικό ερευνητικό πεδίο για τον ελλαδικό χώρο. Ενώ τον 16ο αιώνα η Ελλάδα δεν κινούσε το ενδιαφέρον των ταξιδιωτών, αυτό αλλάζει στα τέλη του 17ου αιώνα, έτσι ώστε ο 18ος και 19ος αιώνας να έχει θεωρηθεί ως η χρυσή εποχή του περιηγητισμού στην Ελλάδα. Ωστόσο, αν και έχουν γίνει αρκετές ιστορικές μελέτες, ελάχιστες είναι εκείνες που ασχολούνται με το ζήτημα του χορού και στις οποίες δεν δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε πληροφορίες που προέρχονται από άνδρες ή από γυναίκες. Σκοπός αυτής της μελέτης είναι η συλλογή και ταξινόμηση χορευτικού υλικού που προέρχεται από περιηγητικά κείμενα γυναικών με απώτερο στόχο να διαφανούν οι σχετικές αντιλήψεις που συνδέονται με τη χορευτική πρακτική στον ελλαδικό χώρο μέσα από τη γυναικεία ματιά. Για τον σκοπό αυτής της μελέτης επιλέχθηκε η βιβλιογραφική έρευνα με ιστορικό προσανατολισμό. Τα δεδομένα προέρχονται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, προκειμένου η διασταύρωση των πληροφοριών να ενισχύσει την εγκυρότητα του σχολιασμού. Ο συνδυασμός φιλολογικού και εικαστικού υλικού με βάση τη γυναικεία χορευτική ματιά, έδειξε ότι ο κύριος όγκος των πληροφοριών για το χορό από τις περιηγήτριες αφορά στην περίοδο της ύστερης Τουρκοκρατίας ενώ τα περιηγητικά κείμενα αποτέλεσαν την αφετηρία διαμόρφωσης ενός χορευτικού λόγου για την Ελλάδα με ελληνοκεντρική τάση και με έμφαση σε αποσπασματικά στοιχεία της φόρμας του χορού, όπως: χορευτικοί σχηματισμοί, λαβές, φύλλο των χορευτών κ.ά. εγείροντας ερωτήματα για παραπέρα έρευνα και μελέτη του χορού κατά την ιστορική αυτή περίοδο.

Λέξεις κλειδιά: περιηγητικός κύκλος, ιστορική προσέγγιση, χορευτική φόρμα

12572

ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ. ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΤΑΡΤΣΟΒΗΤΩΝ

Πανοπούλου Κ.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α. Σερρών

pan-k@otenet.gr

DANCE AND SPACE.SYMBOLIC CONSTRUCTION OF STARTSOVITSIOT CULTURAL IDENTITY

K. Panopoulou

Aristotle University of Thessaloniki, D.P.E.S.S. of Serres

Η παρούσα ανακοίνωση είναι αποτέλεσμα εθνογραφικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε, στην κοινότητα του Πετριτσίου στην Ελλάδα και στο Στάρτσοβο της Βουλγαρίας. Οι Στάρτσοβήτες οι οποίοι κατοικούν σήμερα στο Ν. Πετρίτσι του Ν. Σερρών είναι Έλληνες πρόσφυγες οι οποίοι μέχρι το 1913 κατοικούσαν στο Στάρτσοβο της Βουλγαρίας. Σκοπός της εργασίας είναι η μελέτη και ερμηνεία ενός θρησκευτικού πανηγυριού - του Αγίου

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

Μηνά, τον οποίο οι Σαρτσοβίτες θεωρούν προστάτη τους και γιορτάζεται στις 6 Νοεμβρίου-με άξονα τη σχέση ανάμεσα στο χορό και στο χώρο όπου επιτελείται. Πιο συγκεκριμένα εξετάζει την πολιτισμική πρακτική του χορού σε δύο διαφορετικά χωρικά πλαίσια. Η πρώτη φάση του πανηγυριού έχει χώρο αναφοράς την κοινότητα του Πετριτσίου στο οποίο ζουν σήμερα οι Σαρτσοβίτες και η δεύτερη φάση έχει χώρο αναφοράς το προαύλιο της εκκλησίας του Αγίου Μηνά στο Στάρτσοβο της Βουλγαρίας. Και στις δύο περιστάσεις οι χοροί και ο χώρος που πραγματοποιούνται αποτελούν συμβολικές διαστάσεις της ιδιαίτερης πολιτισμικής ταυτότητας. Εκφράζουν δηλ. ιστορικά προσδιορισμένες κοινωνικές σχέσεις, ιδεολογικές αντιλήψεις και πρότυπα συμπεριφοράς, που συγκροτούν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της τοπικότητας. Ωστόσο, οι διαφορετικοί χοροί που παρουσιάζονται στα συγκεκριμένα χωρικά πλαίσια δείχνουν τις συνέχειες και τις ασυνέχειες τόσο ως προς την χορευτική επιτέλεση όσο και ως προς το ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο αυτών.

Λέξεις κλειδιά: χορός, χώρος, ταυτότητα

12600

Η ΑΥΤΟΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΟΡΟ

Πίτση Α., Σερμπέζης Β., Παπαϊωάννου Α., Διγγελίδης Ν.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

pitsiathina@sch.gr

SELF-CHECK AND RECIPROCAL TEACHING STYLE IN GREEK DANCE

A. Pitsi, V. Serbezis, A. Papaioannou, N. Diggelidis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S., University of Thessaly, D.P.E.S.S.

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνηθεί η επίδραση της αμοιβαίας και της διδασκαλίας αυτοελέγχου σε σύγκριση με την παραδοσιακή μέθοδο διδασκαλίας στη μάθηση του Ελληνικού χορού. Οι παραπάνω μέθοδοι εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια παρεμβατικού προγράμματος εκμάθησης Ελληνικών χορών, στο οποίο συμμετείχαν 50 πρωτοετείς φοιτήτριες του ΤΕΦΑΑ Κομοτηνής, χωριζόμενες σε τρεις ομάδες: την ομάδα αμοιβαίας διδασκαλίας (n=14), την ομάδα αυτοελέγχου (n=17) και την ομάδα ελέγχου (n=19). Για την πραγματοποίηση της έρευνας επιλέχθηκαν οι χοροί Χασαπιά, Ζωναράδικος και Έντεκα. Χρησιμοποιήθηκαν καρτέλες κριτηρίων, κατάλληλα προσαρμοσμένες στο αντικείμενο του ελληνικού χορού και για τις τρεις πειραματικές μεθόδους διδασκαλίας. Οι ασκήσεις εκμάθησης κάθε χορού επιλέχθηκαν βάσει της δομικής ανάλυσης του καθενός από αυτούς. Για τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας κάθε μεθόδου στη μάθηση των παραπάνω χορών αξιολογήθηκε ο συνδυασμός οκτώ κριτηρίων απόδοσης: Αναγνώριση Χορού, Ανταπόκριση στο Ρυθμικό Πρότυπο, Συγχρονισμός, Ακολουθία βημάτων, Κατεύθυνση-Σχήμα-Λαβή Χορού, Θέση-Στάση, Σχήμα, Έλεγχος Σώματος, Ποιότητα Κίνησης, και Εκφραστικότητα. Εφαρμόστηκε ανάλυση διακύμανσης ενός παράγοντα (One-way ANOVA) προκειμένου να διερευνηθούν οι διαφορές μεταξύ των τριών πειραματικών μεθόδων διδασκαλίας ως προς τη μάθηση

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

των παραπάνω χορών. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι δεν υπήρξαν σημαντικές διαφορές ($p > .05$) μεταξύ των τριών πειραματικών ομάδων ως προς τον συνδυασμό των παραπάνω κριτηρίων απόδοσης. Ωστόσο, με το αμοιβαίο στυλ διδασκαλίας επετεύχθησαν οι υψηλότερες τιμές απόδοσης. Η αμοιβαία και η αυτοελέγχου διδασκαλία αποδεικνύονται κατάλληλες μέθοδοι μάθησης του ελληνικού χορού. Προτείνεται η εφαρμογή τους κατά τη διδασκαλία του καθ' όσον συμβάλλει στην πραγματοποίηση ενός ποιοτικού και αποτελεσματικού μαθήματος.

Λέξεις κλειδιά: στυλ διδασκαλίας, ελληνικός χορός, μάθηση

12603

ΡΟΥΜΠΡΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

Πίτση Α., Διγγελίδης Ν., Σερμπέζης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

pitsiathina@sch.gr

A RUBRIC FOR THE ASSESSMENT OF GREEK DANCE PERFORMANCE

A. Pitsi, N. Diggelidis, V. Serbezis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S., University of Thessaly, D.P.E.S.S.

Η αξιολόγηση, εκτός από το βαθμό καθορισμού της επιτευχθείσας μάθησης, περιλαμβάνει και τα εργαλεία που χρησιμοποιεί ο δάσκαλος για την εκτίμηση της προόδου των μαθητών. Στα εργαλεία αυτά συμπεριλαμβάνεται και η ρουμπρίκα που είναι συνήθως ένα έγγραφο περιγραφής διαφορετικών επιπέδων ποιότητας, από την άριστη έως τη μη αποδεκτή, μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας προς μάθηση. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση και ο έλεγχος της ικανότητας μιας ρουμπρίκας να επιφέρει συνεπή αποτελέσματα για διαφορετικούς χρήστες, κατά την αξιολόγηση της χορευτικής απόδοσης-ερμηνείας ελληνικών χορών. Στην παρούσα εργασία κατασκευάστηκε μια αναλυτική ρουμπρίκα σύμφωνα με τα δύο βασικά κοινά χαρακτηριστικά κατασκευής: α) τον κατάλογο των κριτηρίων, ή "αυτό που μετράει" και β) τις διαβαθμίσεις της ποιότητας, με περιγραφές της απόδοσης του κάθε κριτηρίου. Τον κατάλογο των κριτηρίων αποτέλεσαν τα παρακάτω κριτήρια: 1. Αναγνώριση Χορού, 2. Ανταπόκριση στο Ρυθμικό Πρότυπο, 3. Συγχρονισμός, 4. Ακολουθία βημάτων, 5. Κατεύθυνση, Σχήμα, Λαβή Χορού, 6. Θέση-Στάση, Σχήμα, Έλεγχος Σώματος, 7. Ποιότητα Κίνησης και 8. Εκφραστικότητα. Η διαβάθμιση της απόδοσης κάθε κριτηρίου περιγράφεται ως εξής: Μη Αποδεκτό, Οριακά Αποδεκτό, Μέτρια Αποδεκτό, Εξαιρετικό, Άριστο. Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας της ρουμπρίκας αξιολογήθηκε από δύο κριτές η ικανότητα τριάντα φοιτητών να αποδώσουν-ερμηνεύσουν τρεις ελληνικούς χορούς, βάσει των κριτηρίων και των διαβαθμίσεων περιγραφής τους που προαναφέρθηκαν. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι οι τιμές των δύο κριτών στο μέσο όρο της επίδοσης στα παραπάνω κριτήρια δεν διέφεραν σημαντικά μεταξύ τους ($p > 0.05$). Επιπλέον, ο συντελεστής εσωτερικής συσχέτισης (ICC) μεταξύ των τιμών των δύο κριτών ήταν υψηλός και στους τρεις χορούς που εξετάστηκαν (Χασαπιά $r=0.764$, Ζωναράδικος $r=0.87$ και Έντεκα $r=0.96$). Συμπεραίνεται ότι η

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

παραπάνω ρουμπρίκα αποτελείται από συγκεκριμένα και σαφή κριτήρια τα οποία είναι επαρκή για την αξιολόγηση του τι ακριβώς ορίστηκε να μετρηθεί. Ως εκ τούτου μπορεί να λειτουργήσει ανατροφοδοτικά σχετικά με την εξέλιξη της μάθησης και επιπλέον να αξιολογήσει με λεπτομέρεια το τελικό αποτέλεσμα της μάθησης.

Λέξεις κλειδιά: ρουμπρίκα, ελληνικός χορός, κριτήρια αξιολόγησης

12793

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΑΚΙ ΤΟΥ ΑΦΕΝΤΗ ΑΪ ΓΙΩΡΓΗ

Κραβαρίτη Μ., Ζωγράφου Μ.

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

mariakrav@hotmail.com

THE FETE OF LORD SAINT GEORGE

M. Kravariti, M. Zografou

National and Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Κάθε χρόνο την παραμονή του Αγίου Γεωργίου, στην Αράχωβα Βοιωτίας, αρχίζει το «Πανηγυράκι», μια γιορτή προς τιμήν του Μεγαλομάρτυρα Αγίου Γεωργίου. Με τον όρο «Πανηγυράκι», οι Αραχωβίτες αναφέρονται εκτός από τον τριήμερο εορτασμό και στον χορό, ο οποίος χορεύεται μόνο σε αυτή τη γιορτή. Το «Πανηγυράκι», εκτός από θρησκευτικό, έχει προσλάβει και εθνικό περιεχόμενο, ως επινίκιος εορτασμός της καθοριστικής, για τον Εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα, μάχης του 1826. Σκοπός της εργασίας είναι να περιγράψουμε και να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι Αραχωβίτες γιορτάζουν το «Πανηγυράκι», συνδυάζοντας μυθικές και θρησκευτικές αντιλήψεις του παρελθόντος. Το «Πανηγυράκι» θα περιγραφεί με βάση το μοντέλο του Van Gennep. Α Φάση: Προετοιμασία (Παραμονή της γιορτής) Έναρξη του πανηγυριού, χορός των γερόντων στο προαύλιο της εκκλησίας, εσπερινός, περιφορά της εικόνας, χοροί στην πλατεία. Β Φάση: Τελετή (Ανήμερα της γιορτής) Κανονιοβολισμοί για το κάλεσμα των πιστών στην εκκλησία, Όρθρος, αγώνισμα ανηφορικού δρόμου, χοροί στο προαύλιο της εκκλησίας, τερματισμός δρόμου 5000μ., χοροί στην πλατεία Λάκκας. Γ Φάση: Μετά την τελετή (Δεύτερη και τρίτη μέρα) Κάλεσμα πιστών, Όρθρος, αθλητικές εκδηλώσεις στο προαύλιο της εκκλησίας, επιμνημόσυνη δέηση υπέρ του Γεωργίου Καραϊσκάκη και των άλλων πεσόντων κατά την μάχη της Αράχωβας, αθλητικές εκδηλώσεις ξανά, κοινό τραπέζι και γλέντι, «χάλασμα» του Πανηγυριού, χοροί στην πλατεία Παπαϊωάννου. Είναι γενικά αποδεκτό πως η θρησκευτική κατάνυξη και η πολεμική ατμόσφαιρα συνταιριάζουν αρμονικά στο Αραχωβίτικο «Πανηγυράκι», στο οποίο υπάρχει ένα στοιχείο μοναδικό, που δεν υπάρχει σε κανέναν τόπο. Το «Πανηγυράκι» διασώζει αναλλοίωτα όλα τα χαρακτηριστικά στοιχεία των πανηγυριών από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Είναι πραγματικά αξιοθαύμαστες οι μυθοπλασίες, οι οποίες αναφέρονται σε διάφορα μυθικά πλάσματα όπως είναι ο δράκος και η λάμνια, που σχετίζονται με το «Πανηγυράκι» της Αράχωβας. Γίνεται κατανοητό πως οι άνθρωποι της αρχαιότητας προσπαθούσαν να εξηγήσουν τα φυσικά φαινόμενα και τα στοιχεία της

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

φύσεως που φάνταζαν μυστηριώδη στα μάτια τους, μέσα από μύθους που έπλαθαν με την πλούσια φαντασία τους.

Λέξεις κλειδιά: πανηγυράκι, Αράχωβα, μυθοπλασίες

13238

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ

Στρούζας Α., Ιωαννίδου Γ., Δούδα Ε., Αυλωνίτη Α., Τοκμακίδης Σ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

edouda@phyed.duth.gr

DEFINING THE DENSITY OF CLASSICAL BALLET AND CONTEMPORARY DANCE LESSONS

A. Strouzas, G. Ioannidou, H. Douda, A. Avloniti, S. Tokmakidis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η προπονητική επιβάρυνση στο χορό, εκτός από την ένταση, την ποσότητα, τη διάρκεια, και τη συχνότητα ερεθίσματος, προσδιορίζεται και από την πυκνότητα επιβάρυνσης που είναι ένας σημαντικός παράγοντας που καθορίζει την προπονητική επίδραση των μαθημάτων χορού στους χορευτές/τριες. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να προσδιορίσει την πυκνότητα επιβάρυνσης καταγράφοντας τον ωφέλιμο χρόνο πρακτικής εξάσκησης των χορευτών/τριών της Κρατικής Σχολής Ορχηστρικής Τέχνης (ΚΣΟΤ) κατά τη διάρκεια των μαθημάτων Κλασικού Μπαλέτου και Σύγχρονου χορού-Graham. Το δείγμα της μελέτης αποτέλεσαν 10 χορευτές/τριες, ηλικίας από 19 έως 29 ετών, που φοιτούσαν στο 7^ο έτος της ΚΣΟΤ και παρακολουθούσαν τα μαθήματα Κλασικού Μπαλέτου (ΚΜ) και Σύγχρονου χορού (ΣΧ) τα οποία διδάσκονται ως κύρια μαθήματα καθημερινά σε όλα τα εξάμηνα σπουδών από το πρώτο έτος μέχρι και το τρίτο. Πραγματοποιήθηκε καθημερινή καταγραφή για διάστημα 8 εβδομάδων με ψηφιακή βιντεοκάμερα από Δευτέρα έως και Παρασκευή για τα μαθήματα ΚΜ και ΣΧ, τα οποία είχαν το καθένα ξεχωριστά διάρκεια μιάμιση ώρα. Στη συνέχεια έγινε αξιολόγηση του περιεχομένου των μαθημάτων καταμετρώντας ψηφιακά τον ωφέλιμο χρόνο διδασκαλίας και εξάσκησης του κάθε χορευτή συγκριτικά με το συνολικό χρόνο του μαθήματος, την πυκνότητα ερεθίσματος και το χρόνο διαλείμματος. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι ο συνολικός χρόνος των μαθημάτων ήταν 1:27:58 στο ΚΜ και 1:29:10 στο ΣΧ. Ο ωφέλιμος χρόνος πρακτικής εξάσκησης κυμάνθηκε στο 68.5% του συνολικού χρόνου διδασκαλίας για το ΚΜ και 89.23% για το ΣΧ. Το 31.6% του ωφέλιμου χρόνου εξάσκησης στο ΚΜ αναλώθηκε σε ασκήσεις στη μπάρα, το 21.2% στο κέντρο και το 8.2% στη διαγώνιο. Αντίστοιχα στο ΣΧ τα ποσοστά διαμορφώθηκαν στο 29% για το πάτωμα, 11.1% για το κέντρο και 28% για τη διαγώνιο. Επίσης ο αρνητικός χρόνος εξάσκησης, που αφορά το χρόνο που ένας χορευτής είναι σε κινητική αδράνεια ακούγοντας τεχνικές υποδείξεις, κυμάνθηκε για το ΚΜ στο 24.1% και για το ΣΧ στο 10.1%. Είναι γεγονός ότι το κυριότερο πρόβλημα σε ένα μάθημα χορού είναι η καθοδήγηση και ο έλεγχος της σωστής εκτέλεσης των δεξιοτήτων σε κάθε χορευτή

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

χωριστά. Για παράδειγμα, μετά την εκτέλεση μιας κίνησης ο/η δάσκαλος/α χορού διορθώνει την τεχνική σε έναν χορευτή/τρια ενώ οι υπόλοιποι είτε παρακολουθούν είτε περιμένουν τη δική τους σειρά μειώνοντας τον αποτελεσματικό χρόνο της ενεργητικής συμμετοχής και εκτέλεσης. Κατά συνέπεια, μια καταγραφή του ωφέλιμου χρόνου εξάσκησης των χορευτών/τριων αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για τους δασκάλους χορού δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αξιολογούν το ποσοστό του αποτελεσματικού χρόνου που καταναλώθηκε σε δραστηριότητες μάθησης. Πράγματι, με την καταγραφή του ωφέλιμου χρόνου εξάσκησης των χορευτών/τριων είναι εφικτό να γίνει ο προσδιορισμός της πυκνότητας της επιβάρυνσης με βάση τον αριθμό των μεμονωμένων στοιχείων που εκτελούνται και των συνδέσεων των ασκήσεων που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του κάθε μαθήματος στα παραπάνω είδη χορού.

Λέξεις κλειδιά: χορός, επιβάρυνση, ωφέλιμος χρόνος

13288

ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΛΟΓΟΥ, ΜΕΛΟΥΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΧΟΡΟ

Τσιρεμέ Ν., Παναγόπουλος Ο., Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Πανεπιστήμιο Πατρών

vpanagop@phyed.duth.gr

THE STUDY OF THE RELATIONS BETWEEN SPEECH, MEMBER AND MOVEMENT IN THE GREEK TRADITIONAL DANCE

N. Tsireme, O. Panagopoulos, V. Panagoulou, V. Serbezis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S., University of Patras

Από την ελληνική αρχαιότητα ο χορός αναφέρεται ως μια τρισυπόστατη έννοια που αποτελείται από λόγο, μέλος και κίνηση. Σκοπός της εργασίας ήταν η μελέτη των συναρτησιακών σχέσεων λόγου, μέλους και κίνησης στον ελληνικό παραδοσιακό χορό ώστε κατά τη διαδικασία της διδασκαλίας να καταστεί πιο αποτελεσματική η ποσοτική και ποιοτική αναπαραγωγή του. Για τη μελέτη των σχέσεων αυτών πραγματοποιήθηκαν δομικές αναλύσεις με βάση την αναλυτική μορφολογική μέθοδο καθώς και την ταξινομική χορολογική του Dance Study Group of the International Folk Music Council, προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης εργασίας. Αναλύθηκαν 15 ελληνικοί χοροί που επελέγησαν με βάση τις επιστημονικές αρχές και παραμέτρους οργάνωσης ακολουθίας και αποτέλεσαν το βασικό ρεπερτόριο ενός προγράμματος εισαγωγής στον ελληνικό χορό παιδιών πρώτης σχολικής ηλικίας. Από την σύγκριση των τριών επιμέρους στοιχείων των χορών αυτών προκύπτει ότι οι σχέσεις μεταξύ τους ακολουθούν τις κοινά παραδεκτές αναλογίες (1:1, 2:1, 3:4) που παρατηρούνται γενικότερα στον ελληνικό παραδοσιακό χορό. Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι η χορευτική διαδικασία σχετίζεται άμεσα με το λογικό, μελωδικό και δυναμικό τόνο ενώ προκύπτει αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία μεταξύ κινητικού κυττάρου και μέρους του μουσικού μέτρου. Επίσης, παρατηρείται ομαδοποίηση των κινητικών κυττάρων σε δύο κατηγορίες (μεγάλα και μικρά). Τα κινητικά αυτά κύτταρα, με συγκεκριμένη αναλογία, δημιουργούν

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

τα κινητικά μοτίβα της χορευτικής φράσης. Συμπεραίνεται ότι η κατά την αρχαία ελληνική φιλοσοφική σκέψη τρισυπόστατη δομή ισχύει και σήμερα στον ελληνικό χορό κατά την εξέλιξη του οποίου εμφανίζεται ένα πλέγμα οργανωμένων σχέσεων μεταξύ των στοιχείων που τον συναποτελούν.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικός χορός, ρυθμός, δομικά επίπεδα του χορού

13328

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Φιλίππου Φ., Παπαγεωργίου Π., Γουλιμάρης Δ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

ffilippo@phyed.duth.gr

THE GREEK TRADITIONAL DANCE ON GREEK TV

F. Filippou, P. Papageorgiou, D. Goulimaris

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η τηλεόραση, ως το κυρίαρχο ακόμη ΜΜΕ στο επικοινωνιακό περιβάλλον, διαδραματίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο στη σύγχρονη κοινωνία φέρνοντας όλο τον κόσμο στο σαλόνι μας. Όλα τα σύγχρονα ιστορικά γεγονότα συνέβησαν μέσα στο σπίτι μας με αποτέλεσμα οι άνθρωποι σήμερα να αφιερώνουν όλο και περισσότερο από τον ελεύθερο χρόνο τους στην τηλεόραση. Η ύπαρξη και η λειτουργία της έχει ως στόχο την ενημέρωση, την ψυχαγωγία και τη μόρφωση του Έλληνα πολίτη. Πρωταρχικός, όμως, στόχος είναι το κέρδος αφού, εκτός των κρατικών σταθμών, οι διάφοροι τηλεοπτικοί σταθμοί αποτελούν ιδιωτικές βιομηχανίες κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Τα εταιρικά και εμπορικά συμφέροντα, το μάρκετινγκ και η διαφήμιση είναι αυτά που σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν τι και πώς θα παρουσιαστεί με αποτέλεσμα το περιεχόμενο τόσο των ενημερωτικών όσο και των ψυχαγωγικών προγραμμάτων να συγκροτείται με βάση την ανάγκη μεγιστοποίησης του αριθμού των τηλεθεατών. Ο παραδοσιακός χορός, αναπόσπαστο στοιχείο του πολιτισμού ενός έθνους, επιτελεί πολλαπλές λειτουργίες. Ψυχαγωγεί, διασκεδάζει, εκπαιδεύει, αποτελεί μέσο ταυτοποίησης και διαμόρφωσης εθνικής συνείδησης. Άραγε, ως πολιτισμικό αγαθό, έχει θέση στα προγράμματα των ελληνικών τηλεοπτικών σταθμών; Σκοπός της εργασίας είναι να διερευνήσει τη θέση του ελληνικού παραδοσιακού χορού στην ελληνική τηλεόραση μέσα από τα προγράμματα εννέα, πανελληνίας εμβέλειας, τηλεοπτικών σταθμών. Τα προγράμματα των ET1, NET, ET3, Alpha, Alter, Ant1, Mega, Sky και Star την περίοδο 1/1/2010-28/2/2010 και συνολικής διάρκειας 12.744 ωρών αποτέλεσαν το πεδίο της έρευνάς μας. Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με στοιχεία περιγραφικής στατιστικής καθώς και με τη μέθοδο της ποιοτικής ανάλυσης. Από τα αποτελέσματα διαπιστώνεται ότι μόνο στους κρατικούς σταθμούς παρουσιάζονται εκπομπές με αποκλειστικό ή ένθετο θέμα τον παραδοσιακό χορό. Η διάρκεια των εκπομπών αυτών ήταν 65 ώρες ή ποσοστό 0,51% του συνολικού προγράμματος. Μόνο 19 ώρες ήταν η διάρκεια των εκπομπών που είχαν ως θέμα αποκλειστικά τον παραδοσιακό χορό. Ημέρες παρουσίασης των εκπομπών αυτών ήταν Κυριακές και μεγάλες θρησκευτικές γιορτές όπως Πρωτοχρονιά, Θεοφάνεια ή Καθαρά Δευτέρα. Ο

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

προγραμματισμός των εκπομπών γίνεται χωρίς ιδιαίτερη φροντίδα και προσοχή αφού την ημέρα των Θεοφανείων εκπομπή της NET άρχισε με το τραγούδι «Κάτω στα Ιεροσόλυμα» και με την υποσημείωση «τελετουργικός χορός του Πάσχα». Αντίθετα, είναι ανύπαρκτος για τους ιδιωτικούς σταθμούς. Στο ανωτέρω χρονικό διάστημα καμία εκπομπή με θέμα τον ελληνικό παραδοσιακό χορό δεν παρουσιάστηκε στα ιδιωτικά κανάλια. Οι προοπτικές βελτίωσης της θέσης του παραδοσιακού χορού στην ελληνική τηλεόραση δεν προβλέπονται αίσιες εξαιτίας του γεγονότος ότι ο παραδοσιακός χορός δεν συμπεριλαμβάνεται στις προτεραιότητες των διαφημιστών και ως εκ τούτου και στον προγραμματισμό των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών.

Λέξεις κλειδιά: παραδοσιακός χορός, τηλεοπτικά προγράμματα, τηλεθέαση

13337

ΦΛΟΓΕΡΑ: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

Τσουνής - Τζιτζίκας Κ., Σερμπέζης Β., Αραπίτσα Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

vpanagop@phyed.duth.gr

FLUTE: THE FUNCTIONALITY AND ITS PROSPECT IN GREECE

K. Tsounis - Tzitzikas, V. Serbezis, V. Arapitsa

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S

Η φλογέρα, ιστορικό πνευστό μουσικό όργανο, κατέχει σημαντική θέση στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία και μουσική. Συναντάται σε ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο με διαφορετικές ονομασίες ανά περιοχή. Πρόκειται για σολιστικό όργανο που αποδίδει μονωδίες και χαρακτηρίζεται ως το κατ' εξοχήν μοναδικό και μοναχικό όργανο της ποιμενικής ζωής ενώ, σπανιότερα, μετέχει σε διάφορες κομπανίες. Με δεδομένα την ιστορικότητα του οργάνου, τα λειτουργικά του χαρακτηριστικά και τη νέα κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα, γεννάται το ερώτημα για το ρόλο της φλογέρας σήμερα και στο μέλλον. Σκοπός της εργασίας ήταν η μελέτη της λειτουργικότητας της φλογέρας και της μουσικής προοπτικής της στο σημερινό και μελλοντικό μουσικό πολιτισμό της Ελλάδας. Για τη συλλογή των πληροφοριών πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική ανασκόπηση σε σχετικά βιβλία και άρθρα, εφημερίδες και περιοδικά καθώς και σε ένθετα της σχετικής δισκογραφίας. Σημαντικά στοιχεία συγκεντρώθηκαν από συνεντεύξεις τεσσάρων λαϊκών οργανοπαιχτών και μουσικών. Από την επεξεργασία των δεδομένων προκύπτει ότι η τεχντροπία του οργάνου που σχετίζεται άμεσα με την κατασκευή του, παραμένει ίδια παρά το γεγονός ότι από την παραδοσιακή ερμηνεία περάσαμε ήδη στην «καλλιτεχνική». Η καθολική χρήση του οργάνου σχεδόν σε κάθε γωνιά του ελλαδικού χώρου και η ενασχόληση σημαντικών μουσικών - καλλιτεχνών μ' αυτό, δημιουργούν νέες μουσικές προοπτικές τόσο για τις ερμηνευτικές δυνατότητες όσο και για τη λειτουργικότητά του. Έτσι η φλογέρα, παρά τις περιορισμένες τονικές της δυνατότητες, δείχνει να έχει λαμπρό μέλλον στην ελληνική μουσική είτε συνεχίζοντας τον ιστορικό μοναχικό της ρόλο είτε με τη συμμετοχή της σε ευρύτερα μουσικά σχήματα.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

Λέξεις κλειδιά: φλογέρα, λειτουργικότητα, ελληνική μουσική

13365

ΣΥΡΡΑΚΟ: ΑΠΟ ΤΟ ΧΘΕΣ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ. ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Μπούτικου Κ., Μαχάιρα Ε., Δήμας Ι., Κώτης Ι.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Τ.Ε.Φ.Α.Α.

kboutikou2009@hotmail.com

SYRRAKO: FROM THE PAST TO THE PRESENT. DIFFERENCES AND SIMILARITIES

K. Boutikou, E. Machaira, I. Dimas, I. Kotis

University of Thessaly D.P.E.S.S.

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας ήταν να διερευνηθεί αν και κατά πόσο ο χρόνος έχει επηρεάσει την δομή, το περιεχόμενο – ρεπερτόριο και τον χαρακτήρα των παραδοσιακών γλεντιών (εορταστικών εκδηλώσεων) στο Συρράκο. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν η συμμετοχική παρατήρηση, οι επιτόπιες συνεντεύξεις, η ηχογράφηση-βιντεοσκόπηση και η υπάρχουσα βιβλιογραφία. Από τα αποτελέσματα φαίνεται πως τόσο η δομή όσο και το περιεχόμενο – ρεπερτόριο των παραδοσιακών γλεντιών (εορταστικών εκδηλώσεων) στο Συρράκο σήμερα δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές σχετικά με τα γλέντια του παρελθόντος. Η μεγάλες διαφορές παρουσιάζονται στον χαρακτήρα των γλεντιών. Πιο συγκεκριμένα: η διάρκεια των γλεντιών είναι σημαντικά μικρότερη, η προσέλευση των ντόπιων στα γλέντια είναι μειωμένη, η νοοτροπία τους έχει αλλάξει, όπως και η παραδοσιακή ορχήστρα με πιο νεότερα μουσικά όργανα π.χ. ντραμς. Παλιά τα πανηγύρια ήταν από τους λίγους τρόπους διασκέδασης και ψυχαγωγίας της παραδοσιακής κοινωνίας του Συρράκου, ιδίως για τις γυναίκες. Σήμερα οι ευκαιρίες για διασκέδαση είναι περισσότερες. Τα συμπεράσματα που έχουμε είναι ότι παρόλο που πια δεν υπάρχει έντονη συμμετοχή των ντόπιων στα γλέντια του Συρράκου, οι νέοι έρχονται σε αντίθεση με τα σημάδια των καιρών και συνεχίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό την παράδοση και τα γλέντια του χωριού.

Λέξεις κλειδιά: παραδοσιακά γλέντια (εορταστικές εκδηλώσεις), μειωμένη συμμετοχή, μειωμένη διάρκεια

13478

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ

Καλτσάτου Α., Μπαλάσκα Π., Δούκα Σ., Αλεξανδρής Κ.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

kaltsatou@yahoo.com

INVESTIGATING THE RELATIONSHIPS AMONG MOTIVATION AND NEGOTIATION FOR PARTICIPATION IN GREEK TRADITIONAL DANCES PROGRAMS

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.
* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

A. Kaltsatou, P. Balaska, S. Douka, K. Alexandris
Aristotle University of Thessaloniki, A.U.TH.

Οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί εκτός από κύριο στοιχείο της ελληνικής κουλτούρας μπορούν παράλληλα να αποτελέσουν μια δραστηριότητα αναψυχής. Η δημιουργία πολιτιστικών συλλόγων αποτελεί συχνό φαινόμενο για τις σύγχρονες ελληνικές κοινωνίες και παρουσιάζει σημαντική αύξηση τις τελευταίες δεκαετίες. Οι σύλλογοι αυτοί στοχεύουν τόσο στην διάσωση και μετάδοση των ελληνικών παραδοσιακών χορών, όσο και στην αναψυχή των συμμετεχόντων. Ο αριθμός των ατόμων που συμμετέχει σε προγράμματα παραδοσιακών χορών έχει αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες δεκαετίες και οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί θεωρούνται πλέον ως μια νέα εναλλακτική δραστηριότητα αθλητισμού αναψυχής. Στην προσπάθεια τους οι διοικήσεις των αντίστοιχων συλλόγων να αυξήσουν την προσέλευση ατόμων σε προγράμματα παραδοσιακών χορών και να βελτιώσουν τις υπηρεσίες τους προσπαθούν να γνωρίσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφασή τους για συμμετοχή. Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στην παρακίνηση για συμμετοχή σε προγράμματα ελληνικών παραδοσιακών χορών και στις στρατηγικές διαπραγμάτευσης που υιοθετούν οι συμμετέχοντες. Το δείγμα αποτέλεσαν 140 άτομα (N=140) που συμμετείχαν σε προγράμματα ελληνικών παραδοσιακών χορών από τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους του Ν. Θεσσαλονίκης. Για την αξιολόγηση της παρακίνησης χρησιμοποιήθηκε το μονοδιάστατο ερωτηματολόγιο των Carroll και Alexandris (1997). Για την διερεύνηση των στρατηγικών διαπραγμάτευσης χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Κουθούρης και Αλεξανδρή (2005) αποτελούμενο από έξι διαστάσεις: "διαχείριση χρόνου", "εύρεση παρέας", "αυτό-παρακίνηση", "υιοθέτηση σχετικού τρόπου ζωής", "αύξηση γνώσεων" και "συγκέντρωση πληροφοριών". Και τα δύο ερωτηματολόγια προσαρμόστηκαν στην δραστηριότητα των ελληνικών παραδοσιακών χορών. Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε περιγραφική στατιστική, έλεγχος αξιοπιστίας με το συντελεστή Cronbach α και αναλύσεις συσχέτισης των διαστάσεων των ερωτηματολογίων. Τα αποτελέσματα της έρευνας υποστήριξαν ότι οι συμμετέχοντες παρουσίασαν υψηλές τιμές στους μέσους όρους των παραγόντων της διαπραγμάτευσης, αναλυτικότερα: στην "αύξηση γνώσεων" ($4,6 \pm 1,5$), "διαχείριση χρόνου" ($5,3 \pm 1,5$), "συγκέντρωση πληροφοριών" ($4,8 \pm 1,5$), "αυτοπαρακίνηση" ($5,7 \pm 1,5$) και "εύρεση παρέας" ($4,7 \pm 1,7$). Παράλληλα, υπήρξε σημαντική συσχέτιση ($p < .01$) ανάμεσα σε όλους τους παράγοντες διαπραγμάτευσης και στην παρακίνηση εκτός από τον παράγοντα "υιοθέτηση σχετικού τρόπου ζωής". Τα αποτελέσματα αυτά επιβεβαιώνουν όσα υποστηρίζει η θεωρία της "ισορροπίας" του Jackson και των συν., 1993 η οποία αναφέρει ότι η διαδικασία της διαπραγμάτευσης είναι εξαρτημένη από τη δύναμη της παρακίνησης και υπάρχει σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στους δύο παράγοντες. Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας θα συζητηθούν με στόχο τη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών από τους αντίστοιχους πολιτιστικούς συλλόγους.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί, στρατηγικές διαπραγμάτευσης, παρακίνηση

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.
* The participation in the congress with an oral presentation is certified through this electronic file.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 18ου ΔΣΦΑ
PROCEEDINGS 18th ICPES